

Accepted Manuscript

Accepted Manuscript (Uncorrected Proof)

Title: Anticipation of Perception of Aging Based on the Optimism Among the Elderly in Qom City, 2017

Authors: Saleh Manige H(Msc)¹, Papi S(Msc)², Sahaf R(Phd)^{3*1}, Abbasi asal M(ph.d)⁴, Ramshini R(Ph.d)⁵, Rassafiani M(Ph.d)⁶, Bodaghi A(Bsc)⁷

1- Department of Rehabilitation counseling, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

2- Iranian Research Centre on Ageing, University of Social Welfare & Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

3- Department of Ageing, Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

4- Department of Rehabilitation Counseling, Counseling Department, University of Social welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

5- Department of Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Humanities and Social Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

6- Occupational Therapy Department, Faculty of Allied Health Sciences, Kuwait University, Kuwait.

7- Student of Physiotherapy, University of Social Welfare & Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

^{3*}**Corresponding Author:** Robab Sahaf, PhD

Address: Department of Ageing, Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 22180154 **E-mail:** robabsahaf@gmail.com

Abstract

Objective: Elderly changes can have profound effects on the lives and mental health of the elderly, For example, some of the effective factors associated with the psychological health of the elderly can be attributed to optimism and adolescence of aging, which can have significant effects on the elderly. Therefore, the present study was conducted with the aim of prediction of perception of aging on the basis of optimism among elderly people.

Materials and Methods: This study was a correlational study and the statistical population included elderly residents of Qom city in 1396-1397. The subjects were 270 elderly people from Qom who were selected by available sampling method. Data were collected using Scheier & Carver optimism (LOT-R) and Aging Perception Questionnaire (APQ). The collected data were analyzed by SPSS software version 21.

Results: In this study the mean age of participants was 74 years and the standard deviation was 6.05 years. In terms of gender, 65% (177 people) were male and 34% (93 people) were female. Also The results showed that there is a significant positive correlation between optimism and perception of aging in the elderly ($P < 0.01$). The results of regression analysis showed that optimism can predict the perception of elderly aging significantly ($p < 0.01$). Also, according to the modified R^2 , the present research model is capable of explaining 56% of the perception of aging.

Conclusion: The results of this study indicate that optimism can to predict the perception of aging among the elderly, Therefore, it is suggested that mental health professionals and those working in the field of aging, **The findings of this study will focus on designing psychological interventions, educational packages, and the holding of an optimistic skills workshop to increase optimism.**

Key words: Optimism, Perception of aging, Elderly

To appear in: **Salmand: Iranian Journal of Ageing**

Received date: 2018/05/23

Revised date: 2018/06/20

Accepted date: 2018/06/30

First Online Published: 2019/09/01

This is a “Just Accepted” manuscript, which has been examined by the peer-review process and has been accepted for publication. A “Just Accepted” manuscript is published online shortly after its acceptance, which is prior to technical editing and formatting and author proofing. Salmand: Iranian Journal of Ageing provides “Just Accepted” as an optional service which allows authors to make their results available to the research community as soon as possible after acceptance. After a manuscript has been technically edited and formatted, it will be removed from the “Just Accepted” Website and published as a published article. Please note that technical editing may introduce minor changes to the manuscript text and/or graphics which may affect the content, and all legal disclaimers that apply to the journal pertain.

Please cite this article as:

Saleh Manige H, Papi S, Sahaf R, Abbasi asal M, Ramshini R, Rassafiani M. [Anticipation of Perception of Aging Based on the Optimism Among the Elderly in Qom City, 2017 (Persian)]. Salmand: Iranian Journal of Ageing. Forthcoming 2019. Doi: <http://dx.doi.org/10.32598/sija.13.10.680>

Doi: <http://dx.doi.org/10.32598/sija.13.10.680>

نسخه پذیرفته‌شده پیش از انتشار

عنوان: پیش‌بینی ادراک از پیری بر اساس خوش بینی در بین سالمندان شهرستان قم در سال 1396

نویسندگان: هیوا صالح منیجه¹، شهاب پاپی²، رباب صحاف^{3*}، مجتبی عباسی⁴، مریم رامشینی⁵، مهدی رصافیانی⁶، امیرمحمد بداغی⁷

- 1- کارشناسی ارشد مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران.
- 2- کارشناسی ارشد سلامت سالمندی، مرکز تحقیقات سالمندی ایران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران.
- 3- دانشیار، مرکز تحقیقات سالمندی ایران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران.
- 4- دانشجوی دکتری مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران.
- 5- دکتری تخصصی گروه روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
- 6- دانشیار، گروه آموزشی کاردرمانی، دانشگاه کویت، کویت.
- 7- کارشناسی فیزیوتراپی، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی تهران، تهران، ایران.

نشریه: سالمند: مجله سالمندی ایران

تاریخ دریافت: ۲/۳/۱۳۹۷

تاریخ ویرایش: ۳۰/۳/۱۳۹۷

تاریخ پذیرش: ۹/۴/۱۳۹۷

این نسخه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» مقاله است که پس از طی فرایند داوری، برای چاپ، قابل پذیرش تشخیص داده شده است. این نسخه در مدت کوتاهی پس از اعلام پذیرش به صورت آنلاین و قبل از فرایند ویراستاری منتشر می‌شود. نشریه سالمند گزینه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» را به عنوان خدمتی به نویسندگان ارائه می‌دهد تا نتایج آن‌ها در سریع‌ترین زمان ممکن پس از پذیرش برای جامعه علمی در دسترس باشد. پس از آنکه مقاله‌ای فرایند آماده‌سازی و انتشار نهایی را طی می‌کند، از نسخه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» خارج و در یک شماره مشخص در وبسایت نشریه منتشر می‌شود. شایان ذکر است صفحه آرایی و ویراستاری فنی باعث ایجاد تغییرات صوری در متن مقاله می‌شود که ممکن است بر محتوای آن تأثیر بگذارد و این امر از حیطة مسئولیت دفتر نشریه خارج است.

*نویسنده مسئول: دکتر رباب صحاف

نشانی: نشانی: تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، مرکز تحقیقات سالمندی، گروه سالمندی.

تلفن: +98(21)22180154

پست الکترونیکی: robabsahaf@gmail.com

لطفا اینگونه استناد شود:

Saleh Manige H, Papi S, Sahaf R, Abbasi asal M, Ramshini R, Rassafiani M. [Anticipation of Perception of Aging Based on the Optimism Among the Elderly in Qom City, 2017 (Persian)].

Salmad: Iranian Journal of Ageing. Forthcoming 2019. Doi:

<http://dx.doi.org/10.32598/sija.13.10.680>

Doi: <http://dx.doi.org/10.32598/sija.13.10.680>

Accepted Manuscript (Uncorrected Proof)

چکیده:

اهداف: تغییرات دوران سالمندی می‌تواند تأثیرات عمیقی بر زندگی و بهداشت روانی سالمندان داشته باشد، به‌عنوان مثال از جمله عوامل مؤثر مرتبط با سلامت روان شناختی سالمندان می‌توان به خوش‌بینی و ادراک از پیری اشاره کرد که می‌تواند اثرات قابل توجهی بر بروی سالمندان داشته باشد. لذا پژوهش حاضر باهدف بررسی پیش‌بینی ادراک از پیری بر اساس خوش‌بینی در بین سالمندان انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع همبستگی و جامعه آماری آن شامل سالمندان ساکن شهرستان قم در سال 1396-1397 بود. آزمودنی‌ها شامل 270 سالمند از شهرستان قم بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه خوش‌بینی شی و کارور (LOT-R) و پرسش‌نامه ادراک از پیری (APQ) استفاده شد. برای تحلیل یافته‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه 21 استفاده شد.

یافته‌ها: در این مطالعه میانگین سنی مشارکت‌کنندگان 74 سال و انحراف معیار سن آن‌ها 6/05 بود. از نظر جنسیت 65٪ (177 نفر) آزمودنی‌ها مرد و 34٪ (93 نفر) آزمودنی‌ها زن بودند. همچنین نتایج نشان داد که بین خوش‌بینی و ادراک از پیری در سالمندان رابطه مثبت معنادار وجود دارد ($p < 0/01$). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که خوش‌بینی به‌طور معنادار قادر به پیش‌بینی ادراک از پیری سالمندان است ($p < 0/01$). همچنین، با توجه به R^2 تعدیل‌یافته، مدل پژوهش حاضر قادر به تبیین 0/56 از ادراک پیری است.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که خوش‌بینی توانایی پیش‌بینی ادراک از پیری در بین سالمندان را دارد، بنابراین توصیه می‌شود متخصصان سلامت روان و افرادی که در حوزه‌ی سالمندی فعالیت می‌کنند، یافته‌های این مطالعه را در طراحی مداخلات روان شناختی، بسته‌های آموزشی و همچنین برگزاری کارگاه مهارت‌های خوش‌بینی در جهت افزایش خوش‌بینی مورد توجه قرار دهند.

کلید واژه‌ها: خوش‌بینی؛ ادراک از پیری؛ سالمندی

جمعیت جهان به سرعت در حال پیر شدن است، به طوری که برآوردها حاکی از آن است که تا سال 2050 میلادی تعداد افراد بالای 60 سال و پیرتر از 841 میلیون به بیش از 2 میلیارد خواهد رسید [1]. در ایران نیز بر اساس سرشماری مرکز آمار ایران تعداد جمعیت سالمند، بیش تر از 60 سال در سال 1335 با 5.3 درصد به 9.3 درصد در سال 1395 افزایش یافته است. این روند پیر شدن جمعیت در کشور حکایت از افزایش سالمندان دارد. پیش بینی می شود در سال 1429 حدود 21/7 جمعیت کشور را سالمندان تشکیل خواهند داد [2]. تغییرات دوران سالمندی می تواند تأثیرات عمیقی بر زندگی و بهداشت روانی سالمندان داشته باشد. اگر فرد، انعطاف پذیری و آمادگی ورد به این مرحله را داشته باشد توانایی سازگاری با این تغییرات بیشتر خواهد بود، در مقابل اگر سالمند این تغییرات را در جهت منفی ادراک کند میزان انعطاف پذیری و سازگاری اش پایین خواهد آمد [3].

اریکسون (1960) معتقد است افرادی که زندگی بزرگسالی با صمیمیت و زایندهگی را تجربه می کنند، به تمامیت و یکپارچگی دست می یابند و دوران پیری و سالمندی پربارتر و احساس لذت بیش تری دارند [4]؛ بنابراین می توان گفت دوران سالمندی، دوران درک پیری و کنار آمدن با شرایط زندگی این دوره به عنوان مرحله یکی کردن تجربیات زندگی است [5]. ادراک از پیری، معیاری برای رضایت هر فرد از پیری خودش و بازتابی از تطابق فرد با تغییرات مرتبط با پیری است [6]. ادراک از پیری اگرچه به درک پیری یا نگرش نسبت به پیری اشاره دارد، اما آن را به عنوان تجربه افراد از فرایند پیری و انتظارات درباره نتایج و فرایند پیر شدن توصیف می کنند [7]. عوامل زیادی به عنوان نشانه پیری موفقیت آمیز مورد بررسی قرار گرفته اند که یکی از آن ها ادراک از پیری است [8]. ادراک از پیری به عنوان یکی از پیش بینی کننده های ناشی از ناتوانی عملکردی و مرگ و میر در بین سالمندان مورد بررسی قرار گرفته است و رابطه آن با پیامدهای مرتبط با سلامت روان تأیید شده است [9]. افراد با ادراک پیری مثبت کم تر از افراد با درک پیری منفی جان خود را از دست می دهند [10]. رابطه بین ادراک از پیری با متغیرهای سلامت روان شناختی مانند رضایت از زندگی [10، 11]، افسردگی و اضطراب [7]، فعالیت روزانه زندگی [12]، ترک رابطه [13] و فعالیت های بدنی [14] در بین سالمندان اثبات شده است. ادراک از پیری، معیاری برای رضایت فرد از پیری خودش و بازتابی از تطابق فرد با تغییرات مرتبط با پیری است [6]. در طول دوره زندگی اعتقادات افراد در مورد پیری، بقا، تجارب شخصی و نگرش های اجتماعی شکل می گیرد و از طریق رفتاری، روان شناختی و فیزیولوژیکی ممکن است بر نتایج مرتبط با سلامت تأثیر داشته باشد [15]. یکی از متغیرهای مهم که ممکن است در نحوه شکل گیری اعتقادات و تجارب منفی و مثبت افراد تأثیر داشته باشد، خوش بینی است.

خوش بینی به عنوان یک میانجی مثبت می تواند اهمیت خود را از طریق راهبردهای کنار آمدن موثر، راهبرد های حل مسئله، جست و جوی اطلاعات و قاب گیری مجدد به صورت مثبت در حوزه های روان شناختی مانند حمایت اجتماعی و ادراک کنترل بر زندگی فرد اعمال کند [16]. سلیگمن (2009) خوش بینی را به عنوان نوعی الگوی فکری قابل آموزش و یادگیری می داند که به افراد در رویارویی با شرایط دشوار کمک می کند [17]؛ همچنین می توان آن را یک متغیر تمایز بین فردی دانست که میزان انتظارات مطلوب و کلی افراد نسبت به آینده شان را منعکس می کند و روان شناسی مدت ها که معتقد است که این تفاوت در بین

افراد مهم است [18]. تحقیقات نشان داده است که افراد سالمند نسبت به بزرگسالان خوش بینی کم تری درباره آینده شان دارند اما در سنین بالاتر یعنی در حدود 80 سالگی این خوش بینی و انتظار مثبت بیش تر می شود [19]. افراد خوش بین از رفتارهای انطباقی سازگاری روان شناختی [20]، بهزیستی روان شناختی [21]، عزت نفس بالا [22]، تجربه سطوح پایین استرس و رویدادهای منفی [23]، کاهش مرگ و میر ناشی از بیماری قلبی - عروقی [24] برخوردارند. در ضرورت و اهمیت این پژوهش می توان اشاره کرد با توجه به اینکه دوران سالمندی با آسیب پذیری و مشکلات بیش تری همراه است و این تغییرات به نوبه خود ممکن است باعث کاهش رضایت از زندگی و مشکلات روان شناختی مرتبط بین این افراد شود، در نتیجه برای کنار آمدن موفقیت آمیز و آماده کردن افراد سالمند برای مواجهه شدن با این تغییرات می توان پژوهش هایی در زمینه ی شناسایی عواملی که ممکن است به نوعی در نگرش فرد سالمند نسبت به پیری نقش داشته باشد، صورت گیرد. یکی از عوامل مهم در حیطة ی ارتقای سلامت سالمندان، مثبت نگری و خصوصاً خوش بینی است که به عنوان یک عامل مثبت با ابعاد مختلف زیستی، اجتماعی و روان شناختی سالمندی و به خصوص ادراک فرد از دوران سالمندی می تواند در ارتباط باشد. همچنین از اهمیت کاربردی پژوهش حاضر می توان برای کمک به تدوین پروتکل های روان شناختی و مداخلات مناسب برای افزایش خوش بینی و در نتیجه کیفیت بهتر سطح ادراک از پیری سالمندان استفاده کرد. حال با توجه به ضرورت و اهمیت این پژوهش هدف مطالعه حاضر بررسی این موضوع است که آیا خوش بینی قادر به پیش بینی ادراک از پیری در بین سالمندان است؟

روش مطالعه:

مطالعه حاضر از نوع همبستگی و تحلیلی است. در این تحقیق برای جمع آوری داده ها از روش های میدانی با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد، بدین گونه که سالمندانی که در سرای محله، کانون سالمندان، پارک ها، بوستان ها و مناطق تفریحی و اطراف حرم حضرت معصومه (س) بودند، با اطلاع از هدف پژوهش پرسشنامه ها در اختیارشان قرار داده شد و تکمیل پرسشنامه ها تا اتمام حجم نمونه مورد نظر ادامه پیدا کرد. حجم نمونه مورد نظر با استفاده از فرمول کوکران 270 نفر محاسبه شد. جامعه آماری شامل سالمندان شهرستان قم که در سرای محله، کانون سالمندان، پارک ها، بوستان ها و مناطق تفریحی و اطراف حرم حضرت معصومه (س) حضور داشتند، می شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل این نکات می شد: سن 60 سال و بالاتر، نداشتن سابقه بیماری آسم، نداشتن هرگونه نقص عضو یا استفاده از وسایل کمک حرکتی مانند عصا و ویلچر، نداشتن اختلال حرکتی و نداشتن سطح پایه فعالیت فیزیکی. از آنجایی که اتفاقات تلخ زندگی ممکن است بر دیدگاه خوش بینی فرد تأثیر منفی بگذارند و به عنوان عوامل مزاحم در نتیجه پژوهش تلقی شوند، به همین خاطر این ملاک ها را به عنوان عوامل ورود به پژوهش انتخاب کردیم. معیار خروج نیز شامل تمایل نداشتن به همکاری در حین اجرا بود. تمامی نکات ذکرشده قبل از پر کردن پرسش نامه توسط پژوهشگران مورد بررسی قرار گرفت و به آزمون شوندگان اطمینان داده شد که اطلاعات ثبت شده محرمانه باقی خواهند ماند.

مقیاس‌ها در چند جلسه در این اماکن به وسیله مصاحبه رو در رو با هر یک از آزمودنی‌ها توسط پژوهشگران تکمیل شدند، در مواردی که برای آزمودنی‌ها ابهامی جهت پاسخ دهی وجود داشت، توسط محقق مربوطه رفع ابهام می‌گردید. به آزمودنی‌ها تذکر داده شد که جوابی درست یا غلط برای سؤالات و آیتم‌های مقیاس‌ها وجود ندارد، لذا تنها بر اساس نظر شخصی خودشان اولین پاسخی که به ذهنشان می‌رسد، ابراز دارند. کلیه ی آزمودنی‌ها در ابتدا در مورد میزان تحصیلات و تخصص محقق و اهداف و ویژگی‌های پژوهش اطلاعات کافی دریافت و در صورت تمایل، در پژوهش شرکت می‌کردند. پس از دریافت کد اخلاقی از (IR.USWR.REC.1395.32) از دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، شروع به جمع‌آوری داده‌ها شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، داده‌ها وارد نرم افزار SPSS شد و در سطح 1 صدم ($p < 0/01$) با استفاده از آزمون رگرسیون تحلیل شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک جهت بررسی ساختار جمعیت شناختی (سن، جنس، شغل و سطح تحصیلات)، پرسشنامه ی خوش بینی و ادراک از پیری استفاده شد.

پرسش‌نامه خوش بینی: این پرسش‌نامه توسط شیر و کارور¹ در سال 1985 ساخته شد و در سال 2002 تجدید نظر قرار گرفت و به پرسش‌نامه تجدید نظر شده جهت گیری زندگی² (LOT-R) تغییر یافت. این پرسش‌نامه دارای 10 سؤال است که انتظارات افراد نسبت به پیامدهای زندگی و جنبه‌های مثبت در مقابل جنبه‌های منفی را ارزیابی می‌کند که 5 سؤال با عبارات منفی و 5 سؤال نیز عبارات مثبت را شامل می‌شود. شیر و کارور، روایی (به شیوه همگرا و افتراقی) و پایایی (آلفای کرونباخ برابر 0/78) مطلوبی برای این مقیاس گزارش کردند؛ پاسخ‌ها در این مقیاس به صورت طیف 5 درجه ای از خیلی موافقم (6) تا خیلی مخالفم (1) قرار دارد [25]. این آزمون در ایران توسط خدابخشی (1383) هنجاریابی شد که اعتبار آن 74٪ و روایی آن 72٪ گزارش شد [26].

پرسش‌نامه ادراک از پیری³: این پرسش‌نامه که یک ابزار خود گزارشی است توسط بارکر، هانلون، مکگی، هیکی و کونروی⁴ (2007) ساخته شده است و ارزیابی فرد از چگونگی فرایند پیر شدن را مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسش‌نامه دارای 17 سؤال است که 5 بعد را شامل می‌شود که عبارت‌اند از: الف- سیر پیش رونده (سؤال 1 و 2 و 3). ب- نتایج مثبت (5، 4 و 6). کنترل مثبت (7، 8 و 9). ج- نتایج و کنترل منفی (10، 11، 12، 13 و 14). واکنش‌های احساسی (15، 16 و 17). پرسش‌نامه در قالب مقیاس 5 درجه ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم تنظیم شده است. نمره بالاتر نشان دهنده ادراک مثبت تر از پیری است و نمره کم تر

1 . Scheier & Carver

2 . Life Orientation Test Revised

3 . Aging Perceptions Questionnaire (APQ)

4 . Barker, O'Hanlon, McGee, Hickey and Conroy

نشانه ادراک از پیری منفی تر است. این پرسش نامه در ایران توسط فرهادی و همکاران (2016) اعتبار یابی و هنجاریابی شد که روایی آن 94٪ و اعتبار آن با توجه به آلفای کرونباخ 75٪ به دست آمد [27].

یافته‌ها

تعداد کل پرسشنامه قابل تجزیه و تحلیل در این پژوهش، 270 عدد بود. دامنه سنی شرکت کنندگان در این آزمون 60 الی 88 سال بود. میانگین سن مشارکت کنندگان 74 سال و انحراف معیار سن آن‌ها 6/05 بود. از نظر جنسیت 65٪ (177 نفر) آزمودنی‌ها مرد و 34٪ (93 نفر) آزمودنی‌ها زن بودند. از نظر اشتغال 30٪ (81 نفر) از آزمودنی‌ها شاغل بودند و 70٪ (189 نفر) از آزمودنی‌ها بیکار بودند که یافته‌های توصیفی و دموگرافیک در جدول شماره 1 نشان داده شده است.

جدول شماره 1: یافته‌های توصیفی و دموگرافیک

متغیر		فراوانی	درصد
جنسیت	زن	93	0/34
	مرد	177	0/65
اشتغال	شاغل	111	41/1
	بیکار	159	58/5
سطح تحصیلات	ابتدائی	131	48/2
	سیکل	86	31/6
	دیپلم	41	15/1
	لیسانس و بالاتر	12	4/4

جدول 2: میانگین، انحراف معیار، واریانس، مینیمم و ماکزیمم متغیرهای پژوهش

متغیر	مینیمم	ماکزیمم	میانگین	انحراف معیار	واریانس
خوش بینی	18	58	35/44	7/84	61/60

ادراک از پیری	23	74	47/90	7/64	58/44
---------------	----	----	-------	------	-------

در جدول 2 آمار توصیفی مربوط به میانگین، انحراف معیار، واریانس، مینیمم و ماکزیمم متغیر پژوهش نشان داده شده است. همان طور که ملاحظه می‌گردد میانگین متغیر ادراک از پیری به نسبت متغیر خوش بینی بالاتر است. قبل از انجام رگرسیون، مفروضه های نرمال بودن برای دو متغیر پژوهش با استفاده از آزمون کولمو گروف اسمیرنوف بررسی شد که نتایج نشان داد مفروضه نرمال بودن بین دو متغیر برقرار است و می‌توان از روش های پارامتریک (رگرسیون همزمان) استفاده کرد.

جدول 3. خلاصه مدل رگرسیونی

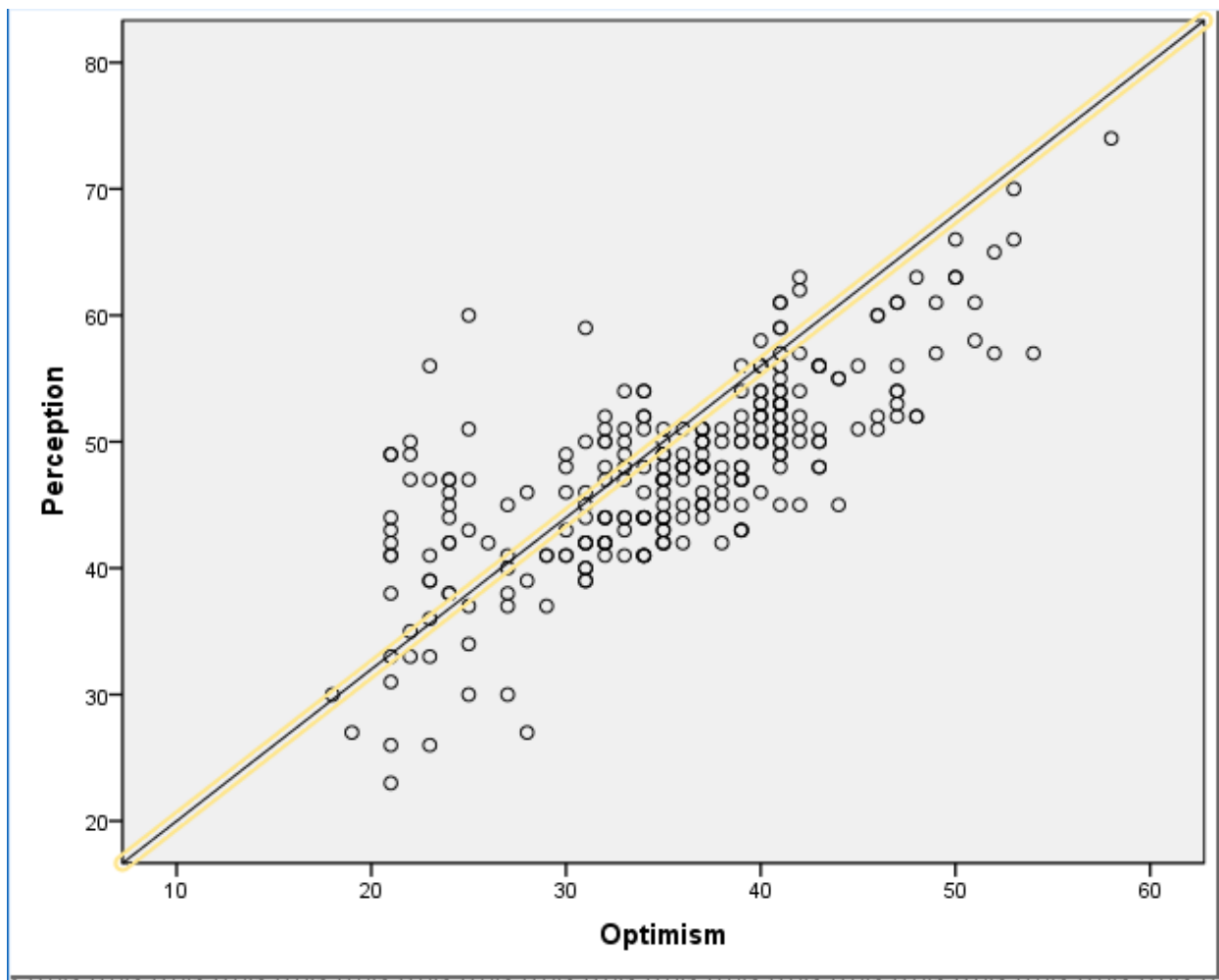
مدل	R	R ²	تعدیل یافته	خطای استاندارد
1	0/749	0/562	0/560	5/071

مندرجات جدول شماره 3 خلاصه مدل رگرسیونی را در بین متغیرهای پیش بین (خوش بینی) و ملاک (ادراک از پیری) نشان می‌دهد. مدل نشانگر آن است که متغیر خوش بینی می‌تواند 0/562 از واریانس متغیر ملاک را پیش بینی نماید.

جدول 5. ضرایب رگرسیون

مدل	ضریب استاندارد		ضریب غیر استاندارد		معناداری
	بتا	خطای استاندارد	B	خطای استاندارد	
ادراک از پیری	0/749	0/039	0/730	0/01	

مندرجات جدول شماره 5 نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون 0/74 از سهم متغیر ملاک را پیش بینی می‌کند که این ضریب در سطح $P < 0/01$ معنادار است. بدین معنا در صورت افزایش یک در نمره خوش بینی، نمره ادراک از پیری 0/74. انحراف استاندارد افزایش خواهد یافت. مقدار ضریب همبستگی بین دو متغیر خوش بینی و ادراک از پیری سالمندان برابر 0/74 محاسبه شد که نشان دهنده رابطه معنادار بین این دو متغیر است ($p < 0/01$). این رابطه به صورت مستقیم و در سطح متوسط قرار دارد؛ یعنی با افزایش خوش بینی، ادراک از پیری بین سالمندان نیز افزایش پیدا می‌کند. این مسئله با توجه به نمودار پراکنش و خط رگرسیون آن که در نگاره ذیل آورده شده قابل تایید است. بر اساس مقدار، R^2 خوش بینی حدود 56 درصد از تغییرات ادراک از پیری را توضیح می‌دهد.

بحث

این پژوهش با هدف بررسی نقش خوش بینی در پیش بینی ادراک از پیری سالمندان انجام شد. بدین منظور تعداد 270 نفر از سالمندان شهرستان قم در پارک ها، بوستان ها و اطراف حرم حضرت معصومه (س) به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسش نامه های خوش بینی و ادراک از پیری را پر کردند و برای تحلیل داده ها از روش های آماری کولموگروف-اسمیرنوف، کولینا ریتی و رگرسیون انجام شد. نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده نشان داد که خوش بینی با ادراک از پیری میزان رابطه خوش بینی با ادراک از پیری 56٪ است. این رابطه بدین معنی می باشد که با افزایش خوش بینی در زندگی، ادراک از پیری نیز در بین سالمندان بهتر می شود و خوش بینی به صورت معناداری توانایی پیش بینی میزان ادراک پیری در سالمندان می باشد.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات ورم^۱ و همکاران [8] که نشان داد خوش بینی با خود ادراکی مثبت از سن همراه است و افرادی که خوش بینی بالاتری دارند از خود ادراکی بالاتری نیز برخوردارند و افرادی که خوش بینی پایین تری دارند، سطح خود ادراکی آن ها نیز پایین است. این پژوهش همچنین با نتایج گل پرور و مصاحبی [28] و متیوز و کوک^۲ [29] همخوانی دارد. همچنین تحقیق پیس ریبریو و همکاران^۳ [30] نشان داد که خوش بینی با ادراک بهتر از سلامت جسمی و روانی و کیفیت زندگی بهتر در بین افراد دارای صرع همراه است.

در تبیین این نتیجه می توان گفت که خوش بینی به عنوان مجموعه انتظارات مثبت نسبت به آینده از لحاظ شناختی و رفتاری، فضای ذهنی و روانی انسان را برای احساس رشد و بالندگی و همچنین برای تلاش و کوشش انگیزه فراهم می کند [31]. خوش بینی می تواند به ادراک از پیروی مثبت بیانجامد. خوش بینی به عنوان کنترل آگاهی اولیه ای از آینده برای کاهش خطرات مرتبط با سلامت کمک می کند، این امر افراد را قادر می سازد تا سازگاری پیشگیرانه ای برای کاهش خطرات مرتبط با سلامت برای جلوگیری یا از دست دادن تخریب های جسمی مانند مشکلات سلامتی و محدودیت های فیزیکی انجام دهند [32]. این پتانسیل به افراد سالمند کمک می کند تا به طور فعال با تخریب ها و مشکلات پیش بینی شده سازگار شوند و مقابله بهتری با مشکلات داشته باشند و در نتیجه ادراک مثبت تری از سن خود داشته باشند. همچنین در تبیین این نتیجه می توان ذکر کرد با توجه به اینکه خوش بینی به عنوان یک پاسخ خود دفاعی مستقیماً باعث آمادگی برای تهدیدها و خطرات مرتبط با وقایع نامطلوب می شود که نشان دهنده این مطلب است که با افزایش خوش بینی آمادگی برای پیامدها و حوادث نیز افزایش می یابد [33]. در نتیجه این فاکتورها ادراک فرد از پیروی به عنوان منبع مشکل یا ناراحتی تحت تأثیر قرار می دهد و سبب انطباق و سازگاری بهتر در بین سالمندان می شود. همچنین می توان ذکر کرد افراد با خوش بینی روابط اجتماعی بهتر و با ارزش تر [34]، انعطاف پذیری تاب آوری بالاتر [35] و بهزیستی جسمی و ذهنی بالاتری و خودکارآمدی بالاتر [36] نسبت به بدبین ها نشان می دهند که همه ی این عوامل باعث ادراک بهتر سالمند از خود و سنش خواهد شد و در نتیجه سبب ادراک از پیروی بهتر در بین این افراد خواهد شد. از محدودیت های این مطالعه می توان به محدودیت جامعه آماری در شهر قم (جامعه شهری)، عدم دسترسی به تعداد دقیق جامعه آماری، استفاده از روش پرسشنامه ای به عنوان تنها ابزار گردآوری داده ها و عدم همکاری سالمندان در برخی مکان های شلوغ از جمله اطراف حرم حضرت معصومه (س) اشاره کرد.

نتیجه گیری نهایی

یافته های این پژوهش نشان داد که خوش بینی به عنوان یکی از منابع مهم سلامت روان می تواند ادراک از پیروی را به طور معناداری پیش بینی کند. تأثیرات خوش بینی می تواند پیامدهای مهمی در پیشگیری از مشکلات سلامت روان و مدیریت نتایج سلامتی در اواخر زندگی داشته باشد، لذا بررسی ادراک از گذر عمر و همچنین خوش بینی و احساسات مثبت اهمیت بسزای دارد؛ بنابراین انجام مداخلات روان شناختی به صورت برگزاری کارگاه های آموزش خوش بینی، گروه درمانی های با رویکرد خوش بینی و تدوین پروتکل

1. Wurm

2. Matthews & Cook

3. Pais-Ribeiro and et al

های مبتنی بر خوش بینی برای آمادگی سالمندان نسبت به ورود به دوران سالمندی و سبک کنار آمدن موثر توصیه می شود. با توجه به یافته های می توان نتیجه گیری کرد که ارتقای خوش بینی و احساسات مثبت یکی از راه های مهم برای مقابله با پیامدهای مضر ادراک از پیری و دوران سالمندی است. با توجه به اینکه رابطه خوش بینی با ادراک از پیری 56٪ است؛ بنابراین مطالعات آینده برای شناسایی سایر عوامل تأثیر گزار بر این رابطه و انجام پژوهش های کیفی و مداخله ای به منظور بررسی مفاهیم خوش بینی و ادراک از پیری و عوامل مؤثر بر آن ها در سالمندان برای مطالعات آتی پیشنهاد می شود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می دانند مراتب تشکر و قدردانی خود را از سالمندان شهر قم و کلیه عزیزانی که ما را در این تحقیق یاری نمودند، اعلام دارند.

Accepted Manuscript (Uncorrected Proof)

Reference

- [1] Organization WH. World Health Day 2012: ageing and health: toolkit for event organizers. 2012.
- [2] Statistics Center of Iran. The President's Office Deputy of Strategic Planning and Control. National population and housing Census 2016 (1395): Selected Findings. Tehran: The Center; October 24, 2016. 2016.
- [3] Guindon MH. Self-esteem across the lifespan: Issues and interventions: Taylor & Francis; 2009.
- [4] Sadock BJ, Sadock VA. Kaplan and Sadock's synopsis of psychiatry: Behavioral sciences/clinical psychiatry: Lippincott Williams & Wilkins; 2011.
- [5] Patterson E, Welfel R. The counseling process: A multi theoretical integrative approach. USA: Brooks/Cole. 2005.
- [6] Freitas MCd, Queiroz TA, Sousa JAVd. The meaning of old age and the aging experience of in the elderly. *Revista da Escola de Enfermagem da USP*. 2010;44(2):407-12.
- [7] Freeman AT, Santini ZI, Tyrovolas S, Rummel-Kluge C, Haro JM, Koyanagi A. Negative perceptions of ageing predict the onset and persistence of depression and anxiety: findings from a prospective analysis of the Irish longitudinal study on ageing (TILDA). *Journal of affective disorders*. 2016;199:132-8.
- [8] Wurm S, Benyamini Y. Optimism buffers the detrimental effect of negative self-perceptions of ageing on physical and mental health. *Psychology & Health*. 2014;29(7):832-48.
- [9] Barker M, O'Hanlon A, McGee HM, Hickey A, Conroy RM. Cross-sectional validation of the Aging Perceptions Questionnaire: a multidimensional instrument for assessing self-perceptions of aging. *BMC geriatrics*. 2007;7.9:(1).
- [10] Levy BR, Myers LM. Relationship between respiratory mortality and self-perceptions of aging. *Psychology & Health*. 2005;20(5):553-64.
- [11] Efklides A, Kalaitzidou M, Chankin G. Subjective quality of life in old age in Greece: The effect of demographic factors, emotional state and adaptation to aging. *European Psychologist*. 2003;8(3):178.
- [12] Moser C, Spagnoli J, Santos-Eggimann B. Self-perception of aging and vulnerability to adverse outcomes at the age of 65–70 years. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*. 2011;66(6):675-80.
- [13] Robertson DA, Kenny RA. "I'm too old for that"—The association between negative perceptions of aging and disengagement in later life. *Personality and Individual Differences*. 2016;100:1.9-14
- [14] Meisner BA, Weir PL, Baker J. The relationship between aging expectations and various modes of physical activity among aging adults. *Psychology of Sport and Exercise*. 2013;14(4):569-76.
- [15] Levy B. Stereotype embodiment: A psychosocial approach to aging. *Current directions in psychological science*. 2009;18(6):332-6.

- [16] Ferguson SJ, Goodwin AD. Optimism and well-being in older adults: The mediating role of social support and perceived control. *The International Journal of Aging and Human Development*. 2010;71(1):43-68.
- [17] Vacek KR, Coyle LD, Vera EM. Stress, Self-Esteem, Hope, Optimism, and Well-Being in Urban, Ethnic Minority Adolescents. *Journal of Multicultural Counseling and Development*. 2010;38(2):99-111.
- [18] Carver CS. Optimism. *Encyclopedia of quality of life and well-being research*: Springer; 2014. p. 4500-3.
- [19] Durbin KA, Barber SJ, Brown M, Mather M. Optimism for the Future in Younger and Older Adults. *The Journals of Gerontology: Series B*. 2018.
- [20] Jones T, DeMore M, Cohen LL, O'Connell C, Jones D. Childhood healthcare experience, healthcare attitudes, and optimism as predictors of adolescents' healthcare behavior. *Journal of clinical psychology in medical settings*. 2008;15(3):234-40.
- [21] Scheier MF, Carver CS, Bridges MW. Optimism, pessimism, and psychological well-being. *Optimism and pessimism: Implications for theory, research, and practice*. 2001;1:189-216.
- [21] Weber S, Puskar KR, Ren D. Relationships between depressive symptoms and perceived social support, self-esteem, & optimism in a sample of rural adolescents. *Issues in Mental Health Nursing*. 2010;31(9):584-8.
- [22] Orejudo S, Puyuelo M, Fernández-Turrado T, Ramos T. Optimism in adolescence: A cross-sectional study of the influence of family and peer group variables on junior high school students. *Personality and Individual Differences*. 2012;52(7):812-7.
- [24] Giltay EJ, Kamphuis MH, Kalmijn S, Zitman FG, Kromhout D. Dispositional optimism and the risk of cardiovascular death: the Zutphen Elderly Study. *Archives of internal medicine*. 2006;166(4):431-6.
- [25] Scheier MF, Carver CS, Bridges MW. Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): a reevaluation of the Life Orientation Test. *Journal of personality and social psychology*. 1994;67(6):1063.
- [26] khodabakhshi M. Normative, Reliability and Validity of Optimism Scale in Isfahan. *isfahan: University of Isfahan*; 2004.
- [27] Foroughan M, Mohammadi F, Ahmadi F, Farhadi A. Validity and reliability of the persian version of the brief aging perceptions questionnaire in Iranian older adults. *Clinical Interventions in Aging*. 2016;11:507-11.
- [28] Golparvar M, Mosahebi M. Predicting Senile People's Spiritual Well Being through Psychological Capital Components *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2015;16(3):4-12.
- [29] Matthews EE, Cook PF. Relationships among optimism, well-being, self-transcendence, coping, and social support in women during treatment for breast cancer. *Psycho-Oncology*. 2009;18(7):716-26.
- [30] Pais-Ribeiro J, da Silva AM, Meneses R, Falco C. Relationship between optimism, disease variables, and health perception and quality of life in individuals with epilepsy. *Epilepsy & Behavior*. 2007;11(1):33-8.

[31] Ciarrocchi J, Deneke E. Faith, hope, and optimism as predictors of wellbeing: and the greatest of these is hope. Unpublished Manuscript. 2006.

[32] Aspinwall LG. The psychology of future-oriented thinking: From achievement to proactive coping, adaptation, and aging. *Motivation and Emotion*. 2005;29(4):203-35.

[33] DeJoy DM. The optimism bias and traffic accident risk perception. *Accident Analysis & Prevention*. 1989;21(4):333-40.

[34] Lau S, Kubiak T, Burchert S, Goering M, Oberlaender N, von Mauschwitz H, et al. Disentangling the effects of optimism and attributions on feelings of success. *Personality and Individual Differences*. 2014;56:78-82.

[35] Malik A. Efficacy, Hope, Optimism, and Resilience at Workplace—Positive Organizational Behaviour. *International Journal of Scientific and Research Publications*. 2013;3(10):1-4.

[36] Robinson C, Snipes K. Hope, optimism and self-efficacy: A system of competence and control enhancing African American college students academic well-being. *Multiple Linear Regression Viewpoints*. 2009;35(2):16-26.

Accepted Manuscript (Uncorrected Proof)